

Sisar Teodora on Kirkastuksessa aito pelastusarmeijalainen. Hän tarttuu käytännöllisen hädän lievittämiseen, eikä pyri selvittämään toisen taustoja lapsuudesta saakka.

Pesäteatteri kirkastaa kuvaa alkoholismista

□ □ Pesäteatterin uusin näytelmä Kirkastus käsittelee alkoholismia eri muotoja.

□ Silti se loppuu oireellisesti sanoihin: Äiti, äiti, äiti . . .

□ Tyylilleen uskollisena Pesäteatteri jättää katsojat kohtuullisen hämmingin valtaan, vaikka näytelmällä onkin periaatteessa onnellinen loppu.

Pesäteatteri on kiertueateatteri, jonka pääasiallisena yleisönä ovat tähän saakka olleet mielenterveys- ja sosiaalialan työntekijät. Ryhmä on aiemmin tuottanut kaksi näytelmää: Pesän, joka käsittelee perheen ja perheterapian ongelmia sekä Sarastuksen, jonka aiheena oli itsemurhamahdollisuus mielisairaalaissa.

Kirkastus on ensimmäinen niin sanotulle tavalliselle yleisölle tarkoitettu näytelmä. Se on silti sukua edelliselle, koska jokaisen esityksen jälkeen näyttelijät ja tekstien kirjoittaja Eeli Klemetti keskustelelevat näytelmän aiheesta yleisön kanssa.

Pesäteatterin voima on juuri sen teksteissä, jotka ovat mittatilaustyötä kullekin näyttelijälle. Eeli Klemetti kirjoittaa oivallista dialogia ja luo kielen avulla her-

kullisia vastakohtaisuuksia.

Alkuperäisestä ryhmästä ovat enää mukana vain näyttelijä Kalevi Kraft, ohjaaja-näyttelijä Carita Rindell sekä kirjailija Eeli Klemetti. Uusia tulokkaita ovat Elvi Penttinen, Kari Rakkola, Esko-Pekka Mattila ja Kari Ingelin.

Sielua rassaa

● Vaikka Pesäteatterin työ ei olekaan täysin moitteetonta, se onnistuu joka kerta sähköistämään yleisönsä ja synnyttämään vilkkaan keskustelun. Näytelmät taivoittavat katsojissa sellaisia tasoja, joiden tunnistaminen ei ole kovin miellyttävää.

Pesäteatterilaiset puuttuvat mielellään auttamisjärjestelmän ja auttajan oman persoonan heikkouksiin. He eivät silti halua vähätellä yhteiskunnan auttamisjärjestelmiä, mutta kannattavat selvää kriittisyyttä ja kyselevät myös auttamisen ja auttajan omia motiiveja eli tarkeituuksia.

Kirkastuksessa on kolme auttajaa ja kolme autettavaa. Yksi auttaja on itsekin melkein avun tarpeessa. Keskeinen henkilö taiteilijatar Elise, joka on ikääntynyt, muistoissaan elävä ja varsin pitkälle alkoholisoitunut nainen.

Elisen poika Sauli on olemassaoloon anteeksipyytelevä nuorukai-

nen, jolla on kuitenkin puhua kirkkaasti ja ratkoo asiat tahdolla.

Kun näytelmä loppuu, ovat kaikki autettavat sillä hetkellä selviä. Elise on mennyt lastensa luo, Tuppi on tehnyt tahdonratkaisun ja Maunukin on taas kerran pelastettu kuoleman kielistä ihmisten ilmoille.

Auttajat tilittävät hetken tuntemuksiaan ja poistuvat. Viimeisenä näyttämölle tulee Sauli, joka etsii epätoivoisena äitiään. Tämä on hänet jälleen kerran hyljännyt, ja aikuisen miehen äänessä kuuluu pienen hyljätyin pojan epätoivo: — Äiti, äiti, äiti . . .

Näytelmässä ei kuitenkaan pyritä tunkeutumaan alkoholismiin juuriin, vaan tutkailemaan lähinnä sitä miten voisi tulla raittiiksi.

Ohjelmalehtisessä on sosiaalitarikkaaja Olli Montosen kuivan asiallinen selvitys alkoholismisairaudesta. Hän toteaa, että jos tasapainoan ta-

Keinot ovat monet

● Näytelmän herkullisin vastakohtapari ovat Immanuel ja Teodora, jotka molemmat koettavat auttaa samoja ihmisiä. Kun sisar Teodora haluaa löytää jokaisesta ihmisestä jotain pyhää, niin Immanuel varaa aikojen vastaanotolle ja puhuu kieltä, joka vilisee ammattiauttajien vakiosanastoa.

Taiteilijatar Elisen suuhun pantu kieli on myös riemukasta kaikkine typeryyksineen. Tuppi sen sijaan ajattelee ja

puhuu kirkkaasti ja ratkoo asiat tahdolla.

Kun näytelmä loppuu, ovat kaikki autettavat sillä hetkellä selviä. Elise on mennyt lastensa luo, Tuppi on tehnyt tahdonratkaisun ja Maunukin on taas kerran pelastettu kuoleman kielistä ihmisten ilmoille.

Auttajat tilittävät hetken tuntemuksiaan ja poistuvat. Viimeisenä näyttämölle tulee Sauli, joka etsii epätoivoisena äitiään. Tämä on hänet jälleen kerran hyljännyt, ja aikuisen miehen äänessä kuuluu pienen hyljätyin pojan epätoivo: — Äiti, äiti, äiti . . .

Näytelmässä ei kuitenkaan pyritä tunkeutumaan alkoholismiin juuriin, vaan tutkailemaan lähinnä sitä miten voisi tulla raittiiksi.

Ohjelmalehtisessä on sosiaalitarikkaaja Olli Montosen kuivan asiallinen selvitys alkoholismisairaudesta. Hän toteaa, että jos tasapainoan ta-

paileva juopunut olisi jonkin muun myrkyin kuin etyylialkoholin aiheuttamassa myrkytyksessä, niin häntä hoidettaisiin teho-osastolla. Montosen mukaan ainoa järkevä alkoholismihoidon onnistumisen mittari on täysraittius.

Kirkastus ei kuitenkaan sisällä näin suoria arvioita. Se pistää katsojan miettimään niin suhdettaan alkoholiin kuin apua tarvitsevaan lähimmäiseenkään.

SIRKKU NYSTRÖM

Teatteri Pesä osuu

Keravalle puolisoista vuotta sitten kotiutunut teatteriryhmä Pesä on aivan oma lukunsa maamme runsaslukuisten teatteriryhmien joukossa.

Pesä tekee ammattitaidolla teatteria vaikuttajaryhmille. Tähän mennessä ryhmä on esittänyt mm. mielisairaanhoidosta ja perheväkivallasta kertovat näytelmät. Viimeisin näytelmä koskettaa alkoholismia.

Jokaiseen aiheeseen niin näyttelijät kuin näyttelijät kirjottajakin ovat paneutuneet ilahduttavalla tavalla.

Siten he ovat pystyneet luomaan täysipainoista an-

tia yleisölleen, joka on ollut tavallista katsojajoukkoa enemmän asiaan perehtynyttä. Yleisönä ovat olleet mm. sosiaalialan eri henkilöstöryhmät.

Teatteri Pesä on esityksillään tehnyt merkittäviä asioita. Se on pakottanut katsojansa näkemään ongelmat konkreettisine ja pakottanut heidät ottamaan kantaa myös niihin asioihin, jotka tavallisten arkirutiinien keskellä helposti sysätään liian vaikeina tai ahdistavina taka-alalle ajatuksiin.

Teatteri Pesästä ja Kirkastusnäytelmästä enemmän sivulla 6.